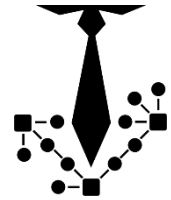

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Факультет соціології і права
Кафедра теорії та практики управління

БАКАЛАВРАТ

Моделювання та прогнозування конфліктів

Спеціальність 054 Соціологія
Освітньо-професійна програма Врегулювання конфліктів та медіація

Курс	3
Семестр	6

Статус Обов'язкова
Форма навчання Денна
Семестровий контроль Залік
Індивідуальне завдання -

ECTS	5
Годин	150

Інформація про викладача

ПІБ	Архипова Євгенія Олександрівна доцент, кандидат філософських наук, доцент
Профіль викладача	http://ktpu.kpi.ua/ua/faculty/arhipova/ https://scholar.google.com.ua/citations?user=Txu1rwcAAAAJ&hl=ru
e-mail	evgar55@gmail.com

Розподіл годин та занять

Форма навчання	Аудиторні заняття						Самостійна робота студентів
	Лекції		Семінарські заняття		Лабораторні		
	заняття	години	заняття	години	заняття	години	годин
Денна	9	18	9	18	18	36	78
Заочна	3	6	2	4	2	4	138

Анотація навчальної дисципліни

Сучасна діяльність соціолога потребує дедалі вищого рівня інтелектуалізації праці, різнобічних та значних за обсягом знань, вміння оперативно опрацьовувати та аналізувати великі масиви інформації. Підвищення темпів змін сучасного суспільства потребує дослідження проблем соціальної динаміки, засвоєння методів моделювання суспільних процесів. Якісне врегулювання конфліктів потребує попередньої побудови їх моделі, яка дозволить прогнозувати їх розвиток

Курс «Моделювання та прогнозування конфліктів» закладає фундамент для вивчення і застосування методів та технологій передбачення соціальних, економічних явищ та процесів, отримання та аналізу інформації для розвитку суспільства, запобігання криз, налагоджування конфліктів, вироблення і прийняття ефективних управлінських рішень. Курс містить теоретичні матеріали та комп'ютерний практикум.

У результаті опанування будуть здобуті навички моделювання складних задач, виявлення тенденцій у соціально-економічних процесах та системах для подальшого прогнозування поведінки об'єкта впливу, вироблення і прийняття ефективних рішень. Здобувачі вищої освіти будуть вміти використовувати інформаційні технології аналізу та обробки інформації. Вивчення курсу сприяє формуванню аналітичного мислення студентів, посилює навички моделювання та прогнозування конфліктів, а також орієнтування в процесах суспільного життя загалом.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти:

- набудуть навички формалізації та алгоритмізації задач, пов'язаних з моделюванням та прогнозуванням конфліктів;
- оволодіють принципами та методами застосування математичних моделей у дослідженнях соціальних конфліктів;
- навчаться передбачати наслідки застосування неякісно отриманої моделі досліджуваного явища або процесу;
- зможуть прогнозувати тенденції розвитку соціальних процесів;
- набудуть досвід комплексно аналізувати, ґрунтовно оцінювати інформацію в професійній діяльності;
- навчаться використовувати комп'ютерну техніку при реалізації методик моделювання та прогнозування конфліктів.

Міждисциплінарні зв'язки: за структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця дисципліна «Моделювання та прогнозування конфліктів» тісно пов'язана з іншими дисциплінами соціологічної підготовки, зокрема з дисципліною «Соціологічні дослідження соціальних структур, організацій та управління», «Теорія і історія врегулювання конфліктів» тощо. Під час вивчення дисципліни студенти спираються на знання, отримані в рамках окремих тем дисциплін «Основи роботи з числовою соціальною інформацією», «Математичні та статистичні методи аналізу соціальної інформації».

Для більш ефективної комунікації викладача зі студентами використовуються електронна пошта, месенджер Viber. З метою успішного виконання лабораторних робіт необхідно володіти навичками використання табличного редактора.

Перелік тем

Тема 1. Задачі моделювання та прогнозування у врегулюванні конфліктів.

Тема 2. Застосування моделей в управлінні соціальними процесами

Моделювання та прогнозування процесів та систем

Тема 3. Інформаційні, математичні моделі. Багатофакторні моделі.

Тема 4. Імітаційне моделювання соціальних процесів.

Тема 5. Застосування елементів регресійного аналізу в ідентифікації моделей конфліктів.

Тема 6. Технології аналізу експертних оцінок в моделюванні конфліктів.

Тема 7. Моделювання конфліктів із використанням методу аналізу ієрархій.

Тема 8. Соціальна прогностика, її проблеми в сфері врегулювання та медіації конфліктів.

Тема 9. Види і методи прогнозування та їх потенціал у врегулюванні конфліктів.

Нормативні результати навчання

1

Нормативні результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються студентам на першому занятті.

№ з/п	Результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання (контрольні заходи)	Термін виконання
1.	ФК 14 Здатність моделювати та прогнозувати розвиток соціальних конфліктів	практичні методи; метод застосування знань на практиці; методи закріплення знань, умінь і навичок; робота з навчальною літературою, текстом. Словесні: пояснення, коментування. Практичні: лабораторні, комп'ютерний практикум.	презентація, доповіді, комп. практ., поточні контрольні	1-18-ий тиждень
2.	ФК 17 Здатність управляти та координувати соціальними процесами, що можуть призводити до соціальних конфліктів різних масштабів	практичні методи; метод застосування знань на практиці; методи закріплення знань, умінь і навичок; робота з навчальною літературою, текстом. Словесні: пояснення, коментування. Практичні: лабораторні, комп'ютерний практикум.	презентація, доповіді, комп. практ., поточні контрольні	1-18-ий тиждень
3.	ЗН 5 Знання соціологічних теорій конфлікту, причин та особливостей перебігу регіональних та етнічних конфліктів у світі, методів та процедур їх управління та попередження	практичні методи; метод застосування знань на практиці; методи закріплення знань, умінь і навичок; робота з навчальною літературою, текстом.	презентація, доповіді, поточні контрольні	1-18-ий тиждень

¹ Learning outcomes.

Моделювання та прогнозування процесів та систем

		Словесні: пояснення, коментування. Практичні: лабораторні, комп'ютерний практикум.		
4.	ЗН 7 Знання сучасних дискусій та рефлексій щодо досліджень соціального, політичного, культурного, економічного, наукового життя	практичні методи; метод застосування знань на практиці; методи закріплення знань, умінь і навичок; робота з навчальною літературою, текстом. Словесні: пояснення, коментування. Практичні: лабораторні, комп'ютерний практикум.	презентація, доповіді, поточні контрольні	1-18-ий тиждень
5.	УМ 5 Уміння використовувати методи роботи з базами даних	практичні методи; метод застосування знань на практиці; методи закріплення знань, умінь і навичок; робота з навчальною літературою, текстом. Словесні: пояснення, коментування. Практичні: лабораторні	презентація, доповіді, поточні контрольні	1-18-ий тиждень
6.	УМ 6 Використовувати сучасні методи збору і обробки емпіричної соціологічної інформації	практичні методи; метод застосування знань на практиці; методи закріплення знань, умінь і навичок; робота з навчальною літературою, текстом. Словесні: пояснення, коментування. Практичні: лабораторні, комп'ютерний практикум.	презентація, доповіді, поточні контрольні	1-18-ий тиждень

Форми та технології навчання

Лекції, лабораторні заняття, консультації, презентації, тести з обов'язковим використанням ІКТ, проектору при проведенні занять. Також можуть використовуватися наступні форми навчання брейнсторм (мозковий штурм), командна робота, навчальні дебати.

Навчальні

ресурси

Всі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали знаходяться в комп'ютерному класі 515-7 і відсилаються на першому лабораторному занятті на електронну пошту навчальної групи.

Методичні рекомендації

Програма дисципліни «Моделювання та прогнозування процесів та систем» розрахована на один семестр навчання, наприкінці якого передбачено залік. Програма складається з лекцій, лабораторних та практичних занять, модульної контрольної.

Мета практичних занять – поглиблення та закріплення теоретичного і практичного матеріалу, розглянутого на лекціях та лабораторних роботах.

Мета лабораторних робіт – закріплення та поглиблення теоретичних знань, опанування методами побудови і системного аналізу основних показників ефективності адміністративної діяльності, методами моделювання та прогнозування складних соціальних задач і узагальнення їх результатів, отримання навичок та засвоєння методів вирішення управлінських задач з використанням електронно-обчислювальної техніки.

Для оцінювання успішності студентів застосовується рейтингова система оцінювання (PCO). Відповідно до педагогічного навантаження і розподілу навчального часу дисципліни викладач призначає час щотижневих індивідуальних консультацій.

Лабораторне заняття включає проведення контролю підготовленості студентів до виконання конкретної лабораторної роботи, виконання завдань теми заняття, оформлення індивідуального звіту про виконану роботу та його захист перед викладачем. Лабораторний практикум дозволить студентам більш глибоко засвоїти теоретичний матеріал і отримати навички роботи з спеціалізованими комп'ютерними програмами.

Вміст кожного комп'ютерного практикуму розрахований таким чином, що його можна виконати протягом 1-2 аудиторних занять. Передбачається, що практикуми повинні бути здані вчасно. В разі порушення термінів здачі встановлюється штраф: практикум захищається на мінімальну позитивну оцінку. Дати дедлайнів обговорюються зі студентами на першому занятті.

Для забезпечення наочності навчальних занять для студентів розроблені навчально-методичні вказівки, матеріали лабораторних завдань в електронному вигляді.

За курсом передбачено модульні контрольні роботи, які складаються з двох блоків завдань: 1) призначений для контролю засвоєння практичного матеріалу, і передбачає розв'язання завдань за темами; 2) призначений для контролю засвоєння теоретичного матеріалу і передбачає тест з закритими відповідями.

Модульні контролю здійснюються на комп'ютерній техніці, яка забезпечує сучасний, об'єктивний і зручний для подальшого аналізу поточний контроль знань студентів.

Наприкінці семестру проводиться залік.

Методи оцінювання: усне опитування, контрольне опитування перед кожним лабораторним заняттям, модульне тестування.

Поточний контроль опанування студентами навчального матеріалу здійснюється через опитування, експрес-контрольні перед лабораторними заняттями, виконання практичних завдань, виконання за індивідуальними варіантами та захист лабораторних робіт, написання модульних контрольних.

Підсумкова діагностика успішності навчання здійснюється у формі заліку (тесту), який містить теоретичні та практичні питання.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
-------	------------------------------	---	-------------	-----------	--------

Моделювання та прогнозування процесів та систем

1.	Виконання лабораторної роботи	16	2	8	16
2.	Захист лабораторної роботи	32	4	8	32
3.	Експрес-контрольні	16	2	8	16
4.	Модульна контрольна	16	16	1	16
5.	Відповіді на практичних заняттях	20	5	4	20
	Всього				100

Умови отримання заліку

Для отримання заліку з кредитного модуля «автоматом» потрібно мати рейтинг не менш ніж 60 балів, відпрацьовані та захищені всі лабораторні роботи, а також зараховану модульну контрольну роботу.

Студенти, які наприкінці семестру мають рейтинг 40-59 балів, а також ті, хто хоче підвищити оцінку у системі ECTS, пишуть заліковий тест. Студенти, які мають рейтинг нижче 40 балів, мають добрати бали для допуску до залікового тесту. У випадку складання залікового тесту попередній рейтинг студента з кредитного модуля скасовується, і він отримує оцінку за результатами виконання залікового тесту та індивідуального завдання. Ця оцінка є остаточною.

Заліковий тест містить 40 закритих запитань, які формулюються на основі матеріалу, розглянутого на лекціях, практичних та лабораторних. Максимальна оцінка за заліковий тест складає 100 балів.

Критерії оцінювання залікового тесту наступні:

- «відмінно» отримує студент, який дав правильні відповіді не менше ніж на 95 % запитань (38-40 правильних відповідей) – 95-100 балів;
- «дуже добре» отримує студент, який дав правильні відповіді не менше ніж на 85 % запитань (34-37 правильних відповідей) – 85-94 бали;
- «добре» отримує студент, який дав правильні відповіді не менше ніж на 75 % запитань (30-33 правильних відповідей) – 75-84 бали;
- «задовільно» отримує студент, який дав правильні відповіді не менше ніж на 65 % запитань (26-29 правильних відповідей) – 65-74 бали;
- «достатньо» отримує студент, який дав правильні відповіді не менше ніж на 60 % запитань (24-25 правильних відповідей) – 60-64 бали;
- «незадовільно» отримує студент, який правильно відповів менше ніж на 60% запитань (менше 24-х правильних відповідей) – 0 балів.

Семестрова атестація студентів

Обов'язкова умова допуску до заліку		Критерій
1	Виконання лабораторних робіт	$6 \leq RD \leq 16$
2	Захист лабораторних робіт	$10 \leq RD \leq 32$
3	Експрес-контрольні	$8 \leq RD \leq 16$
4	Модульна контрольна	$8 \leq RD \leq 16$
5	Відповідні на практичних заняттях	$8 \leq RD \leq 20$
	Всього	$40 \leq RD \leq 100$

Додаткові умови допуску до заліку:

1. Презентація дослідження за узгодженою з викладачем тематикою
2. Написання тез, статті за тематикою курсу.

Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою ²

Рейтингові бали, RD	Оцінка за університетською шкалою	Можливість отримання оцінки «автоматом»
$95 \leq RD \leq 100$	Відмінно	+
$85 \leq RD \leq 94$	Дуже добре	+
$75 \leq RD \leq 84$	Добре	+
$65 \leq RD \leq 74$	Задовільно	+
$60 \leq RD \leq 64$	Достатньо	+
$RD < 60$	Незадовільно	-
Невиконання умов допуску	Не допущено	-

Політика навчальної дисципліни

Порушення термінів виконання завдань та заохочувальні бали

Заохочувальні бали *		Штрафні бали	
Критерій	Ваговий бал	Критерій	Ваговий бал
Презентація дослідження за узгодженою з викладачем тематикою	+5 балів	Невчасний захист лабораторних робіт (за кожну роботу)	-2 балів
Написання тез	+5 балів		
Написання статті	+10 балів		

* – загальна сума заохочувальних або штрафних балів – не більше 10.

Відвідування занять

Відвідування лекцій, а також відсутність на них, не оцінюється. Однак студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для виконання семестрового індивідуального завдання. Передбачено захисти відпрацьованих лабораторних робіт на парах за семестровим розкладом, які передують першій та другій атестаціям. Система оцінювання орієнтована на

² Оцінювання результатів навчання здійснюється за рейтинговою системою оцінювання відповідно до рекомендацій Методичної ради КПІ ім. Ігоря Сікорського, ухвалених протоколом №7 від 29.03.2018 року.

Моделювання та прогнозування процесів та систем

отримання балів за активність студента, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички.

Пропущені контрольні заходи

Тематичне завдання, яке подається на перевірку з порушенням терміну виконання, оцінюється з врахуванням штрафних балів. Пропущена поточна експрес-контрольна робота не оцінюється.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень.

Календарний рубіжний контроль

Проміжна атестація студентів (далі – атестація) є календарним рубіжним контролем. Метою проведення атестації є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами³.

Критерій	Перша атестація	Друга атестація
Термін атестації ⁴	8-ий тиждень	14-ий тиждень
Умовою отримання атестацій є поточний рейтинг ⁵	≥ 15 балів	≥ 30 балів

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна «Моделювання та прогнозування конфліктів» може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами, окрім студентів з серйозними вадами зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів.

Навчання іноземною мовою

³ Рейтингові системи оцінювання результатів навчання: Рекомендації до розроблення і застосування. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 20 с.

⁴ Там само.

⁵ Там само.

Моделювання та прогнозування процесів та систем

За потреби навчальна дисципліна може викладатися іноземною мовою. Враховуючи специфіку навчальної дисципліни, деякі поняття та навчальний матеріал вивчаються англійською мовою (фрагментарно). За бажанням студентів допускається вивчення матеріалу за допомогою англомовних онлайн-курсів за тематикою, яка відповідає тематиці дисципліни.